

2019

VAKUUTUSOIKEUS TOIMINTAKERTOMUS

FÖRSÄKRINGSDOMSTOLEN
VERKSAMHETSBERÄTTELSE

VAKUUTUSOIKEUS TOIMINTAKERTOMUS 2019

Sisältö

Muutosten tuulet jatkuvat	3
Förändringens vindar fortsätter att blåsa	5
Vakuutusoikeus toimeentuloturvan erityistuomioistuimena	7
Vakuutusoikeuden lainkäyttötoiminta vuonna 2019	11
Vakuutusoikeuden organisaatio ja henkilökunta	17
Kehittämishankkeet	21

Vakuutusoikeus
PL 1005 (Ratapihantie 9)
00521 Helsinki
Vaihde 029 564 3200

www.vakuutusoikeus.fi

Ulkoasu: Mainostoimisto Visuviestintä Oy, Taina Ståhl
Kuvat: Vakuutusoikeus (s. 12, 16 ja 22) ja Shutterstock (s. 10 ja 20)
Paino: Grano Oy, Helsinki 2020

” Vakuutusoikeuden
henkilökunta tekee
jatkuvasti pitkäjänteistä
työtä tuomioistuintyön
laadun ylläpitämiseksi
ja parantamiseksi. ”

MUUTOSTEN TUULET JATKUVAT

VUONNA 2019 UUDISTUKSIA ja muutoksia on tapahtunut aiempien vuosien tapaan. Suurimpana niistä voidaan mainita pitkäaikaisen ylituomarin Juha Pystysen jääminen eläkkeelle ja allekirjoittaneen aloittaminen ylituomarina 1.8.2019 lukien. Tämä vuoden 2019 toimintakertomus onkin mainio paikka kiittää Juha Pystystä vielä kerran ansiokkaasta ja pitkästä työurasta vakuutusoikeudessa.

VIIME VUOTTA LEIMASI hyvin pitkälti valmistautuminen uuden asianhallintajärjestelmän (HAIPA) käyttöönottoon. HAIPAn käyttöönotto mahdollistaa sähköisen yhteistyön viranomaisten, yksityisoikeudellisten yhteisöjen ja kansalaisten sekä tuomioistuimen asiantuntijajäsenten kanssa. Vakuutusoikeudessa onkin mietitty asiakirjojen sähköistymisen vaikutuksia sisäisiin työ- ja toimintatapoihin sekä osallistuttu aktiivisesti uuden järjestelmän kehittämistyöhön.

TOINEN MERKITTÄVÄ UUDISTUS oli vuoden 2020 alussa voimaan tullut laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa, jonka tiimoilta loppuvuodesta 2019 järjestettiin koko henkilökunnalle koulutustilaisuus ja jonka voimaantuloon valmistauduttiin myös miettimällä sisäisiä työ- ja toimintatapoja. Uusi prosessilaki kumosi runsaat 20 vuotta voimassa

olleen hallintolainkäyttölain ja toi mukanaan kaivattuja uudistuksia asioiden käsittelyyn hallintotuomioistuimissa.

KUN MIETITÄÄN VUODEN 2019 toimintaa, niin kolmantena merkittävänä asiana nousee esiin tietosuoja ja tietoturva. Lähes kaikissa vakuutusoikeudessa käsiteltävissä asioissa on salassa pidettäviä tietoja. Näin ollen EU:n tietosuoja-asetuksen myötä 1.1.2019 voimaan tullut tietosuoja-laki samoin kuin 1.1.2020 voimaan tullut laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta ovat vakuutusoikeuden näkökulmasta merkittäviä uudistuksia. Kyseisten säädösten tavoitteena on turvata henkilötietojen käsittelyä, mutta myös julkisuusperiaatteen ja hyvän hallinnon vaatimusten toteutumista viranomaisen tiedonhallinnassa.

UUTENA YLITUOMARINA TÄRKEIN tehtäväni on varmistaa, että vakuutusoikeuden henkilökunnalla on parhaat mahdolliset edellytykset hoitaa työnsä. Haluan toimia curling-johtajana raivaamalla työnteon esteitä pois sekä myös valmentajana ja sparraajana työyhteisössä. Pidän tärkeänä sitä, että vaikka käsiteltävien asioiden vaikeustaso on viime vuosina noussut, ja vaikka tulostavoitteet niin määrän kuin laadunkin suhteet ovat kovat, niin työyhteisössä

on aikaa myös tuomioistuimen sisäiseen keskusteluun sekä hyvien käytänteiden ja tapojen jakamiseen. Yhteisöohjautuvuus onkin mielestäni yhtä tärkeää motivaation ja työhyvinvoinnin näkökulmasta kuin itseohjautuvuuskin.

JOTTA PÄÄTÖSTEN LAATUA voidaan edelleen kehittää ja käsittelyajat saadaan pidettyä kohtuullisella tasolla, niin henkilöstörakenteen tulee olla toimiva ja tarkoituksenmukainen. Vuonna 2019 vakuutusoikeudessa ratkaistiin 5006 asiaa ja keskimääräinen käsittelyaika oli 9,6 kuukautta. Keskimääräisen käsittelyajan ja myös yli 12 kuukautta vanhojen asioiden määrän kehitys on viime vuosina ollut vakuutusoikeudessa hyvä. Siihen ovat osaltaan vaikuttaneet vuoden 2016 voimaan tulleet muutokset vakuutusoikeutta koskevaan lainsäädäntöön ja vuoden 2017 alussa voimaan tullut tuomioistuinlaki, mutta myös vakuutusoikeuden sisäisten työ- ja toimintatapojen kehittäminen. Viime vuosina alkanut hyvä suuntaus kuitenkin edellyttää, että myös jatkossa vakuutusoikeudella on käytössään riittävät resurssit.

MUUTOSTEN TUULTEN puhaltaessa on huolehdittava myös henkilöstön osaamisesta niin uusien työvälineiden käytön kuin substanssiosaamisenkin osalta. Toiminnan sähköistyminen voi muodostaa merkittävän

uhan työkyvylle ja työhyvinvoinnille, mikäli henkilökunnan ICT-valmiudet eivät ole riittävässä tasolla ja osaaminen ei riitä lainkäytön digitalisoituessa. Toimintatapojen muutokselle asetettuja hyötyjä ei myöskään saavuteta, mikäli henkilöstö ei hallitse muutoksen mukanaan tuomia uusia työmenetelmiä ja -välineitä. Muutokselle on siis annettava työyhteisössä oma aikansa sekä varattava siihen valmistautumiseen, koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen riittävästi resursseja.

VAKUUTUSOIKEUS ON asiantuntijayhteisö, jonka tavoitteena on nyt ja jatkossakin antaa laadukasta ja tehokasta oikeusturvaa toimeentuloturvan muutoksenhakijoille. Lainsäädännön kehitys ja digitalisaatio tukevat tavoitteen toteuttamista ja luovat nykyaikaiset puitteet asioiden käsittelylle vakuutusoikeudessa. Vakuutusoikeuden henkilökunta tekee jatkuvasti pitkäjänteistä työtä tuomioistuintyön laadun ylläpitämiseksi ja parantamiseksi ja on hyvin motivoitunutta työhönsä. Tuomioistuintyö on aina myös kutsumus. Iso kiitos tästä koko henkilökunnalle.

TUULA KIVARI
Ylituomari

FÖRÄNDRINGENS VINDAR FORTSÄTTER ATT BLÅSA

ÅR 2019 HAR DET SKETT förnyelser och förändringar liksom de senaste åren. Som största kan man nämna det när den långvarige överdomaren Juha Pystynen blev pensionerad och undertecknad började som överdomare fr.o.m. 1.8.2019. Verksamhetsberättelsen för år 2019 är således ett bra ställe att tacka Juha Pystynen än en gång av en meriterad och lång arbetskarriär inom försäkringsdomstolen.

DET GÅNGNA ÅRET präglades av ibruktagandet av det nya ärendehanteringssystemet HAIPA. Ibruktagandet av HAIPA möjliggör ett elektroniskt samarbete mellan myndigheter, privaträttsliga sammanslutningar och medborgare samt domstolens sakkunnigledamöter. Inom försäkringsdomstolen har man tänkt nu hur digitaliseringen av dokumenten påverkar de interna arbets- och verksamhetssätten. Likaså har man aktivt deltagit i utvecklingsarbetet av det nya systemet.

EN ANNAN BETYDELSEFULL förnyelse var lagen om rättegång i förvaltningsärenden, som trädde i kraft i början av 2020. Angående detta höll man i slutet av 2019 ett utbildningstillfälle för hela personalen där man förberedde sig också att revidera de interna arbets- och verksamhetssätten. En ny processlag upphävde förvaltningsprocesslagen som varit i kraft i drygt

20 år och medförde förnyelser till hanteringen av sakerna i förvaltningsdomstolarna.

NÄR MAN REFLEKTERAR verksamheten år 2019 så stiger som tredje beaktansvärd sak fram dataskydd samt datasäkerhet. Nästan alla saker som behandlas i försäkringsdomstolen innehåller sekretessbelagda uppgifter. Därmed har det kommit genom EU:s dataskyddsförordning i kraft 1.1.2019 en dataskyddslag samt likaså lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen som trätt i kraft 1.1.2020. Dessa är betydelsefulla förnyelser ur försäkringsdomstolens synvinkel. Målet med dessa författningar är att garantera behandlingen av personuppgifter, men också samtidigt se till att offentlighetsprincipen och kraven för en god förvaltning förverkligas inom myndighetens informationsförvaltning.

SOM NY ÖVERDOMARE är det som min uppgift att se till att försäkringsdomstolens personal har bra förutsättningar att sköta sitt arbete. Jag vill fungera liksom en curling-ledare som röjer undan saker som står i vägen för arbetet samt fungera som en tränare samt som en sparrare på arbetsplatsen. Jag anser att det är viktigt att det finns tid för intern diskussion inom domstolen samt att man delar på god

praxis samt bra arbetssätt även om ärendenas svårighetsgrad har stigit de senaste åren och det att resultatmålen angående både mängden samt kvaliteten är hårda. Kollektivstyrning är enligt min mening lika viktigt som självstyre ur den synvinkel som gäller motivation och arbetshälsan.

FÖR ATT DET SKA GÅ att vidare utveckla kvaliteten på besluten samt hålla behandlingstiderna på en resonabel nivå så behöver personalstrukturen vara funktionsduglig och ändamålsenlig. År 2019 avgjordes 5006 fall i försäkringsdomstolen och den medeltida behandlingstiden är 9,6 månader. Utvecklingen i försäkringsdomstolen av den genomsnittliga behandlingstiden samt de ärenden som är över 12 månader gamla har varit bra. Delvis beror detta på de ändringar trätt i kraft under år 2016 inom lagstiftningen som berör försäkringsdomstolen samt domstolslagen som trätt i kraft i början av 2017, men också delvis av det att de interna arbets- och verksamhetssätten i försäkringsdomstolen har utvecklats. Den goda rikningen som börjat under de senaste åren kräver dock att försäkringsdomstolen även i fortsättningen har tillräckligt med resurser tillhanda.

NÄR FÖRÄNDRINGENS vindar blåser måste man även se efter att personalens kunnskap gällande både användandet av nya arbetsredskap samt substans. Elektroniseringen av verksamheten kan

utgöra ett stort hot vad beträffar arbetsförmåga samt arbetshälsan ifall personalens IKT-färdighet inte är på tillräckligt bra nivå och kunnandet inte är tillräckligt då rättsskipningen digitaliseras. Nyttorna som har satts på ändringen av verksamhetssätten nås inte heller ifall personalen inte behärskar de nya arbetssätten och arbetsredskap som förändringen medför. Det bör således ges tillräckligt med tid inom personalen till förändringen samt reservera tillräckligt med resurser till förberedandet, utbildningen utvecklandet av kunnandet.

FÖRSÄKRINGSDOMSTOLEN ÄR en sakkunnigssammanslutning, vilkets mål nu och i framtiden är att ge högklassig och effektiv rättsskydd för överklagande av utkomstskydd. Utveckling och digitalisering av lagstiftningen stöder genomförandet av målsättningen och skapar moderna förhållanden för behandling av ärenden inom försäkringsdomstolen. Personalen inom försäkringsdomstolen gör fortsättningsvis långsiktigt arbete för att upprätthålla kvaliteten på domstolsarbete och förbättra detta samt att man är motiverad till sitt arbete. Domstolsarbete är även en kallelse. Ett stort tack går till hela personalen.

TUULA KIVARI
Överdomare

VAKUUTUSOIKEUS TOIMEENTULOTURVAN ERITYISTUOMIOISTUIMENA

Vakuutusoikeus on toimeentuloturva-asioiden erityistuomioistuin. Vakuutusoikeuden tehtävänä on antaa laadukasta ja tehokasta oikeusturvaa toimeentuloturvan muutoksenhakijoille.

Vakuutusoikeus kuuluu oikeusministeriön hallinnon-alaan. Sen toiminnasta on säädetty tuomioistuinlaissa, laissa oikeudenkäynnistä vakuutusoikeudessa sekä vakuutusoikeuden työjärjestyksessä.

Vakuutusneuvostosta erityistuomioistuimeksi

Vuonna 1917 perustettiin nykyistä tapaturmavakuutuslakia edeltäneen työväen tapaturmavakuutusasetuksen mukaisten asioiden käsittelemistä varten vakuutusneuvosto, joka toimi muutoksenhakuelimenä näissä asioissa ja sillä oli myös korvausten määräämiseen liittyviä tehtäviä.

Vakuutusneuvosto muuttui vuonna 1943 vakuutus-oikeudeksi. Aluksi vakuutusoikeus toimi muutoksenhakutuomioistuimena työtapaturma- ja sotilasvammaasioissa. Sittemmin vakuutusoikeuden tehtävät ovat toimeentuloturvajärjestelmän kehittämisen yhteydessä huomattavasti laajentuneet. Euroopan ihmisoikeussopimukseen liittyminen on edellyttänyt muutoksenhakumahdollisuuden avaamista useissa uusissa asioissa vakuutusoikeuteen.

Vakuutusoikeudessa käsiteltävät asiat

Vakuutusoikeudessa käsiteltäviä keskeisiä asiaryhmiä ovat:

- työeläkeasiat, maatalousyrittäjien eläkeasiat, maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkeasiat ja luopumiseläkeasiat, maatalousyrittäjien luopumiskorvaus- ja luopumistukiasiat, yrittäjien eläkeasiat, merimieseläkeasiat ja julkiset eläkeasiat sekä työeläkeasioihin liittyvät kuntoutusasiat
- työtapaturma- ja ammattitautiasiat, maatalousyrittäjien tapaturma-asiat, sotilastapaturma-asiat ja urheilijoiden tapaturma-asiat sekä tapaturma-asioihin liittyvät kuntoutusasiat
- rikosvahinkoasiat
- kansaneläkeasiat ja takuueläkeasiat
- työttömyysturva-asiat, ammattitutkinto-, stipendi- ja aikuiskoulutustukiasiat sekä palkkaturva-asiat
- opintotukiasiat ja koulumatkatukiasiat
- asumistukiasiat ja eläkkeensaajan asumistuki-asiat
- alle 16-vuotiaan ja 16 vuotta täyttäneen vammaistukiasiat sekä eläkettä saavan hoitotukiasiat
- sosiaaliturvan soveltamisasiat
- sairausvakuutusasiat ja lapsilisäasiat
- lasten kotihoidon tukiasiat
- elatustukiasiat

VAKUUTUSOIKEUDEN ASEMA TOIMEENTULOTURVA-ASIAIN MUUTOKSENHAKUJÄRJESTELMÄSSÄ

Vakuutusoikeuden asema toimeentuloturva-asiain muutoksenhakujärjestelmässä

Vakuutusoikeus on käsittelemissään asioissa ylin muutoksenhakuaste lukuun ottamatta eräitä työtapaturma- ja ammattitautiasioita, joista on tietyin edellytyksin mahdollisuus hakea valituslupaa korkeimmalta oikeudelta.

Toimeentuloturva-asioissa muutoksenhakujärjestelmä on pääosin kaksiportainen. Etuuksia myöntävien laitosten ja yhtiöiden päätöksistä voidaan hakea muutosta oheisen kaavion mukaisilta muutoksenhakulautakunnilta, jotka toimivat näissä asioissa ensimmäisenä muutoksenhakuasteena. Lautakuntien antamiin päätöksiin voidaan hakea muutosta vakuutusoikeudelta.

Opintotuen muutoksenhakulautakunnalta voidaan hakea muutosta Kansaneläkelaitoksen päätöksistä opintotuki- ja koulumatkatukiasioissa.

Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnassa on runsaasti erilaisia asiaryhmiä. Muutoksenhakulautakunnasta voi hakea muutosta muun muassa Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassojen työttömyysturva-asioissa antamiin päätöksiin, Koulutusrahaston aikuiskoulutustukea koskeviin päätöksiin sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten palkkaturva-asioissa antamiin päätöksiin. Lautakunnasta voi hakea muutosta myös Kansaneläkelaitoksen antamista päätöksistä esimerkiksi kansaneläkeasioissa, vammaistukiasioissa, eläkettä saavan hoitotukiasioissa, asumistukiasioissa, eläkkeensaajan asumistukiasioissa, lapsilisäasioissa sekä sairausvakuutuslain mukaisissa asioissa.

Muutoksenhakulautakunnat

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalta voidaan hakea muutosta eläkelaitosten päätöksiin, joista suurin osa koskee työeläkkeitä.

Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnalta voidaan hakea muutosta vakuutuslaitosten päätöksiin muun muassa lakisääteiseen tapaturmavakuutukseen liittyvissä työtapaturma-, ammattitauti- ja kuntoutusasioissa.

Muutoksenhaku suoraan vakuutusoikeuteen

Eräissä asiaryhmissä muutoksenhakujärjestelmän kaksiportaisuudesta on poikettu. Muun muassa Valtiokonttorin rikosvahinkoasioissa ja sotilasvamma-asioissa antamiin päätöksiin voidaan hakea muutosta suoraan vakuutusoikeudelta. Samoin liikennevakuutuslain perusteella korvattavaa kuntoutusta koskevissa asioissa vakuutuslaitoksen päätökseen voidaan hakea muutosta suoraan vakuutusoikeudelta.

VAKUUTUSOIKEUDEN LAINKÄYTTÖTOIMINTA VUONNA 2019

Lainkäyttöasiat on käsitelty vakuutusoikeudessa hallintolainkäyttölain (586/1996) mukaisesti. Hallintolainkäyttölaki kumottiin 1.1.2020 voimaan tulleella oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetulla lailla (808/2019), jota sovelletaan asioihin, joissa valituksenlainen päätös on tehty 1.1.2020 tai sen jälkeen.

Asia käsitellään vakuutusoikeudessa kirjallisesti valituksen, valituksen kohteena olevan päätöksen ja muun oikeudenkäyntiaineiston perusteella. Asiassa voidaan järjestää myös suullinen valmistelu, suullinen käsittely, katselmus tai tarkastus.

Vakuutusoikeuden on lain mukaan huolehdittava siitä, että asia tulee selvitettyksi asianosaisten toimesta ja tarvittaessa hankittava selvitystä myös viran puolesta.

Valitusasioiden käsittely vakuutusoikeudessa on yksityiselle muutoksenhakijalle pääsääntöisesti maksutonta. Maksu peritään päätöksen poistamista koskeissa asioissa myös yksityiseltä hakijalta, ellei primääriä jättämiselle ole lakisääteisiä perusteita.

Vakuutusoikeus voi hakemuksesta poistaa lainvoimaisen vakuutusoikeuden ja muutoksenhakulautakunnan antaman päätöksen, jos se katsoo päätöksen perustuneen virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai olevan ilmeisesti lain vastainen.

Asianosaiselle voi oikeudenkäynnistä vakuutusoikeudessa aiheutua kuluja esimerkiksi asiamiehen käyttämisestä avustajana oikeudenkäynnissä, asiaan liittyvästä todistelusta sekä mahdolliseen suulliseen käsittelyyn liittyvistä matkakustannuksista.

Oikeusapulain (257/2002) nojalla muutoksenhakijalla voi olla oikeus taloudellisen asemansa perusteella saada oikeusapua korvauksetta tai omavastuuosuutta vastaan.

Lainkäyttöasioiden ratkaiseminen

Vakuutusoikeuden päätösvaltaisuudesta ja asiantuntijajäsenten osallistumisesta ratkaisukokoonpanoon säädetään oikeudenkäynnistä vakuutusoikeudessa annetussa laissa.

Lainkäyttöasiat ratkaistaan vakuutusoikeudessa yhden, kahden, kolmen tai viiden jäsenen ratkaisukokoonpanossa asian laadun mukaan. Periaatteellisesti merkittävät asiat voidaan ratkaista laajemmassa kokoonpanossa, joita ovat vahvennettu istunto tai täysistunto.

Vakuutusoikeus on päätösvaltainen kolmen lainoppineen jäsenen kokoonpanossa, jollei päätösvaltaisuudesta ole toisin säädetty. Kokoonpanon

kolmesta jäsenestä yksi on lääkärijäsen, jos lääketieteellinen selvitys voi vaikuttaa asian ratkaisuun. Viiden jäsenen kokoonpanoon kuuluu lisäksi työoloja tai yritystoimintaa tuntevia jäseniä tai sotilasvamma-asioita tunteva jäsen sen mukaan kuin asian laatu erikseen säädettyissä asiaryhmissä edellyttää.

Vakuutusoiikeus on päätösvaltainen kaksijäsenisessä, lainoppineen ja lääkärijäsenen muodostamassa kokoonpanossa, jolle ratkaistavan kysymyksen laatu edellyttää kolmijäsenistä kokoonpanoa ja ratkaistavana on kaksijäsenisen kokoonpanon päätösvaltaan säädetty asia. Kaksijäsenisessä kokoonpanossa käsitelty asia on siirrettävä kolmijäseniseen kokoonpanoon ratkaistavaksi, jos jäsenet eivät ole ratkaisusta yksimielisiä.

Vakuutusoiikeuden yksi lainoppinut jäsen on päätösvaltainen, jolle ratkaistavana olevan kysymyksen

laatu edellyttää kolmi- tai viisijäsenisen kokoonpanon käyttämistä ja ratkaistavana on yksijäsenisen kokoonpanon päätösvaltaan säädetty asia.

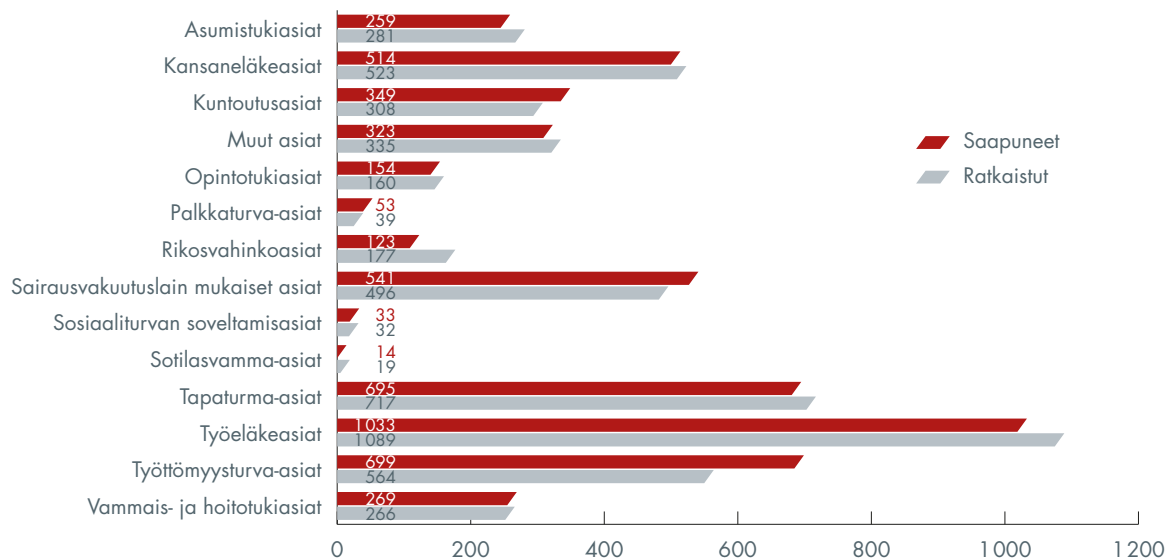
Vakuutusoiikeudessa lainkäyttöasiat ratkaistaan esittelystä istunnossa. Oikeudenkäynnistä vakuutusoiikeudessa annetussa laissa on säädetty, että asia voidaan myös ratkaista esittelijän esittelystä istuntoa järjestämättä, jos kaikki ratkaisukokoonpanon jäsenet ovat asiakirjoihin perehdyttyään olleet asiasta yksimielisiä ja hyväksyneet päätösluonnoksen perusteluineen eikä yksikään jäsen ole esittänyt istunnon järjestämistä.

Istunnossa puheenjohtajana on joko vakuutusoiikeuden ylituomari, osaston johtaja, vakuutusoiikeustuomari tai asessori. Esittelijöinä toimivat vakuutusoiikeuden esittelijät. Myös asessori tai vakuutusoiikeustuomari voi toimia asiassa esittelijänä.

SAAPUNEET JA RATKAISTUT ASIAT

Saapuneet ja ratkaistut asiat pääasiaryhmittäin 2019

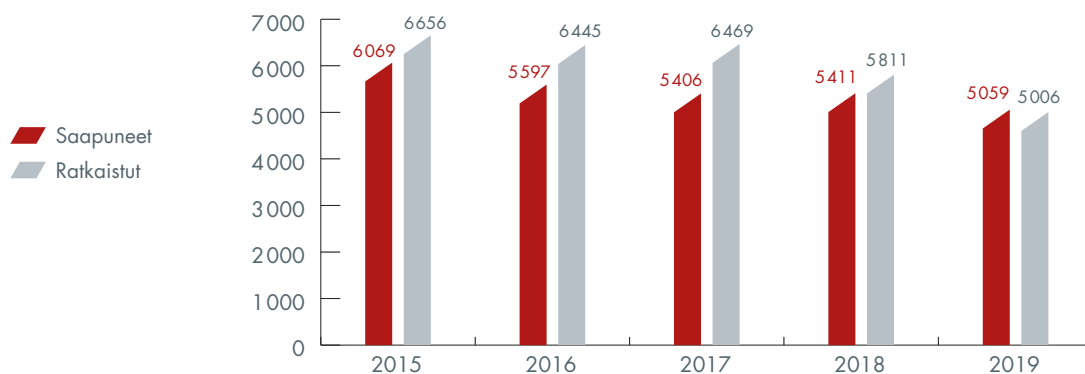
Vuonna 2019 vakuutusoihteeseen saapui yhteensä 5 059 asiaa ja ratkaistujen asioiden määrä oli 5 006.

tapaturma-asiat (695), sairausvakuutuslain mukaiset asiat (541) ja kansaneläkeasiat (514).

Saapuneiden asioiden suurimmat asiaryhmät olivat työeläkeasiat (1 033), työttömyysturva-asiat (699),

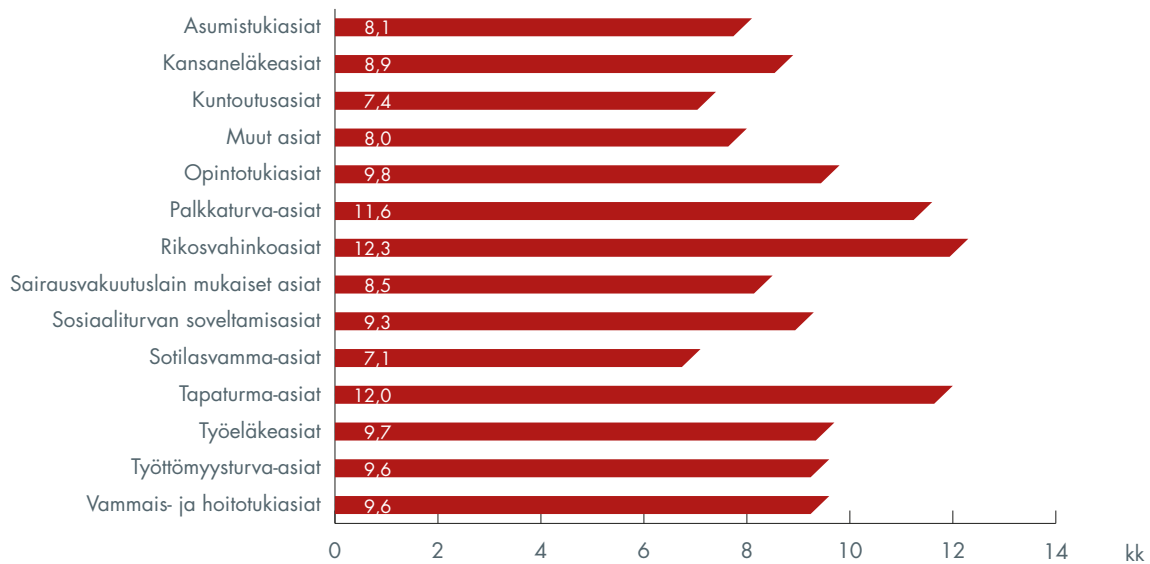
Vireillä olevien asioiden määrä oli vuoden 2019 lopussa 3 904 (edellisenä vuonna 3 845), joten asioita ratkaistiin suurin piirtein saman verran kuin niitä saapui.

Saapuneet ja ratkaistut asiat vuosina 2015–2019

KÄSITTELYAJAT

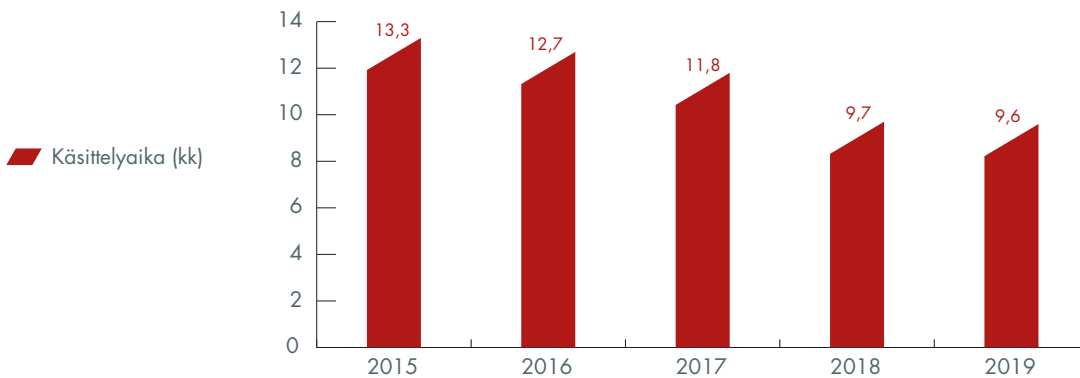
Keskimääräiset käsittelyajat pääasiaryhmittäin 2019

Keskimääräinen käsittelyaika oli vuonna 2019 9,6 kuukautta. Käsittelyaika laski hieman edelliseen vuoteen verrattuna.

Vakuutusosoikeudessa yli 12 kuukautta vireillä olevia asioita oli kertomusvuoden lopussa 447 asiaa.

Keskimääräiset käsittelyajat vuosina 2015–2019

Ratkaistujen asioiden lopputuloksesta

Vakuutusosoikeuden ratkaisemista valitusasioista 10,7 prosentissa muutettiin alemman asteen päätöstä. Päätöksen poistamista tarkoittavia hakemuksia ratkaistiin 50, joista 24,0 prosenttia hyväksyttiin ja muita hakemuksia ratkaistiin 71, joista 9,9 prosenttia hyväksyttiin.

Osa vakuutusosoikeuden ratkaisuksista julkaistaan Finlexin säädöstietopankissa osoitteessa www.finlex.fi. Vuonna 2019 vakuutusosoikeus julkaisi Finlexissä 20 päätöstä.

Muutoksenhaku vakuutusosoikeuden ratkaisuksista korkeimpaan oikeuteen

Korkeimmasta oikeudesta saatujen tilastotietojen mukaan korkeimmalle oikeudelle saapui vuonna 2019 yhteensä 92 vakuutusosoikeuden ratkaisua koskevaa valituslupahakemusta. Korkein oikeus myönsi valituslupan kahdessa vakuutusosoikeuden ratkaisua koskevassa asiassa. Korkein oikeus antoi vuonna 2019 viisi ratkaisua asioissa, joissa valituslupa on myönnetty. Näistä kahdessa vakuutusosoikeuden päätöstä ei muutettu, yhdessä vakuutusosoikeuden päätöstä muutettiin ja asia palautettiin vakuutusosoikeudelle, ja kahdessa vakuutusosoikeuden päätös kumottiin ja asia palautettiin vakuutusosoikeudelle.

Muutoksenhaku vakuutusosoikeuden ratkaisuksista korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Korkeimpaan hallinto-oikeuteen saapui vuonna 2019 yhteensä 16 vakuutusosoikeuden ratkaisua koskevaa purkuasia, yksi valitusasia ja yksi kanteluasia. Korkeimmasta hallinto-oikeudesta saatujen tilastotietojen mukaan korkein hallinto-oikeus ratkaisi vuonna 2019 yhteensä 22 vakuutusosoikeuden päätöksen purkamista koskevaa asiaa, joista 16 asiassa hakemus hylättiin, kahdessa hyväksyttiin ja neljässä lopputulosta ei tutkittu. Valitusasioissa korkein hallinto-oikeus antoi yhden ratkaisun, jossa valituslupahakemus hylättiin.

Toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus

Vakuutusosoikeus on käynyt vuosittain oikeusministeriön kanssa tulosneuvottelut, joissa on sovittu vakuutusosoikeuden käytössä olevista resursseista kuten henkilöstön määrästä ja määrärahoista sekä tulostavoitteista. Jatkossa tulosneuvottelut käydään vuoden 2020 alussa toimintansa aloittaneen Tuomioistuinviraston kanssa. Tuottavuus oli vuonna 2019 vakuutusosoikeudessa 46,65 asiaa/henkilötyövuosi. Taloudellisuus oli 1 650,23 euroa/ratkaistu asia.

VAKUUTUSOIKEUDEN ORGANISAATIO JA HENKILÖKUNTA

VAKUUTUSOIKEUTTA JOHTAA ja sen tuloksellisuudesta vastaa vakuutusosikeuden ylituomari. Ylituomari valvoo oikeusperiaatteiden soveltamisen ja laintulkinnan yhdenmukaisuutta tuomioistuimen ratkaisuihin.

Vakuutusosikeuden johtoryhmään kuuluvat ylituomari, osastojen johtajat ja kansliapäällikkö. Johtoryhmä tukee ylituomaria vakuutusosikeuden toiminnan johtamisessa ja kehittämisessä.

Vakuutusosikeudessa on kolme lainkäyttöosastoa sekä hallinto- ja toimistopalveluosiikkö.

Viraston yhteistoimintaelimenä toimii yhteistyökomitea, jossa on kunkin henkilöstöryhmän ja viraston johdon edustus.

Vakuutusosikeudessa työskentelee noin 110 henkilöä. Lainkäyttöhenkilökuntaa on noin 70 henkilöä ja muuta henkilöstä noin 40 henkilöä. Ylilääkärin lisäksi vakuutusosikeudessa on 8 sivutoimista lääkärijäsentä ja 13 asiantuntijalääkäriä, jotka antavat lausuntoja eri lääketieteen aloilta. Sivutoimisia asiantuntijajäseniä ja heidän varajäseniään on noin 80.

Vakuutusosikeuden osastot ja jäsenet

Lainkäyttöasiat ratkaistaan vakuutusosikeudessa kolmella osastolla. Lainkäyttöasiat jaetaan käsiteltäväksi osastoille asiaryhmittäin.

Osastoa johtaa ja sen tuloksellisuudesta vastaa osaston johtaja. Osaston johtaja valvoo oikeusperiaatteiden soveltamisen ja laintulkinnan yhdenmukaisuutta osaston ratkaisuihin.

Vakuutusosikeuden lainkäyttöhenkilökuntaan kuuluvat ylituomari, osaston johtajat, vakuutusosikeustuomarit, asessorit ja vakuutusosikeuden esittelijät. Asessorit ovat tuomarikoulutettavia, jotka nimitetään kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Asioiden esivalmistelusta huolehtivat osaston valmisteluosiikköön kuuluvat notaarit. Vastaava notaari toimii valmisteluosiikkön esimiehenä.

Vakuutusosikeuden ylilääkäri suunnittelee ja kehittää vakuutusosikeuden lääketieteellistä arviointimenettelyä ja huolehtii lääkärijäsenten töiden yleisestä suunnittelusta ja järjestämisestä sekä työskentelyn tuloksellisuudesta. Ylilääkäri valvoo myös oikeusperiaatteiden soveltamisen ja laintulkinnan yhdenmukaisuutta lääkärijäsenten osalta. Vakuutusosikeudessa on lisäksi muita lääkärijäseniä, työoloja tai yritystoimintaa tuntevia asiantuntijajäseniä sekä sotilasvamma-asioita

tuntevia asiantuntijajäseniä, jotka osallistuvat asioiden käsittelyyn ja ratkaisemiseen noudattaen, mitä oikeudenkäynnistä vakuutus oikeudessa annetussa laissa säädetään. Valtioneuvosto määrää ylläkäarin, lääkärijäsenet, asiantuntijalääkärit sekä asiantuntijajäsenet ja heidän varajäsenensä viiden vuoden toimikaudeksi kerrallaan.

Vakuutus oikeudessa on edellä mainittujen lääkäri- ja asiantuntijajäsenten lisäksi valtioneuvoston määräämiä vakuutus oikeuden asiantuntijalääkäreitä, joilta vakuutus oikeus pyytää tarvittaessa asiantuntijalausunnon. Asiantuntijalääkärit eivät osallistu vakuutus oikeuden ratkaisukokoonpanoon. Asiantuntijalääkäarin lausunnosta kuullaan asianosaisia.

Vakuutus oikeuden hallinto

Vakuutus oikeuden hallinto- ja toimistopalveluyksikköä johtaa kansliapäällikkö.

Yksikössä työskentelevät hallinnollinen lakimies, hallintosihteeri, informaatikko, tietohallinnon asiantuntija, kirjaaja, taloussihteeri, henkilöstösihteeri, arkistinhoitaja, toimistosihteerit ja virastomestari, jotka huolehtivat vakuutus oikeuden hallinnollista tehtävistä, lainkäyttöä tukevista tehtävistä sekä muista virastopalveluista.

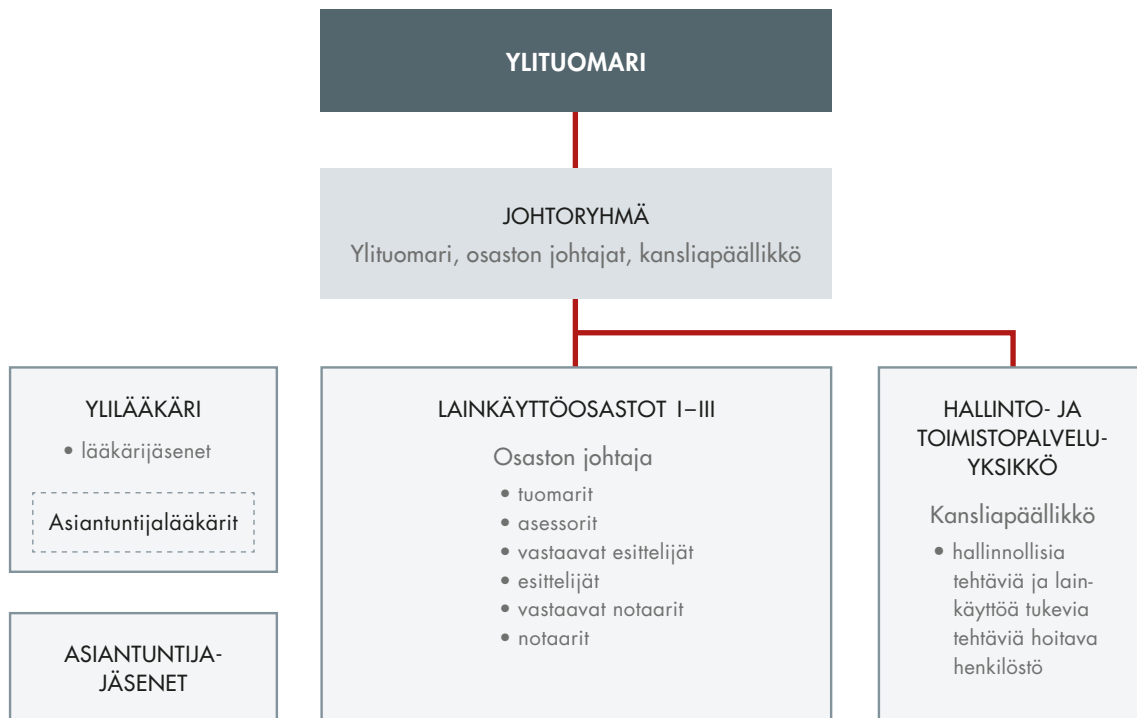
Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja työhyvinvointi

Ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen ovat vakuutus oikeuden toiminnassa keskiössä. Vakuutus oikeuden tavoitteena on, että henkilöstön osaaminen on tasapainossa tehtävien ja uusien työvälineiden asettamien vaatimusten kanssa. Vuonna 2019 vakuutus oikeuden henkilökunta osallistui oikeusministeriön ja muiden tahojen järjestämiin koulutuksiin, joissa käsiteltiin muun muassa uutta lakia oikeudenkäynnistä hallintoasioissa, työeläkeoikeutta, lääketiedettä vakuutus alalla ja tulevaa HAIPA-asianhallintajärjestelmää. Ylituomari, osaston johtajat ja kansliapäällikkö osallistuivat esimiehille suunnattuun koulutukseen. Hallinto henkilökunta on osallistunut hallintotuomioistuinten kanslia henkilökunnan koulutuksiin.

Vakuutus oikeudessa huolehditaan henkilökunnan työhyvinvoinnista ja työssä jaksamisesta. Vuonna 2019 toteutettiin työtyytyväisyystutkimus henkilökunnan kanssa. Virkistystyöryhmä toimii aktiivisesti ja järjestää henkilökunnalle yhteisiä tapahtumia ja tilaisuuksia, joihin koko henkilökunnalla on omalta osaltaan mahdollisuus vaikuttaa. Lisäksi virastolla on käytössä kulttuurisetelit omaehtoiseen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen.

VAKUUTUSOIKEUDEN ORGANISAATIO

VAKUUTUSOIKEUS

KEHITTÄMISHANKKEET

VAKUUTUSOIKEUS ON OSALLISTUNUT aktiivisesti oikeusministeriön asettamiin työryhmiin ja kehittämishankkeisiin.

Hallinto- ja erityistuomioistuinten toiminnan-ohjaus- ja dokumentinhallintajärjestelmän kehittämishankkeeseen (HAIPA) osallistuminen on ollut vakuutus oikeuden toiminnan kehittämisessä korkealla prioriteetilla. Ylituomari on hankkeen johtoryhmän jäsen ja vakuutus oikeuden henkilöstö on ollut aktiivisesti mukana HAIPA-hankkeeseen liittyvissä työryhmissä sekä myös testaamassa ja koekäyttämässä tulevaa uutta järjestelmää. Lisäksi sisäisessä työryhmässä on mietitty digitalisaation mukanaan tuomia työ- ja toimintatapojen muutoksia.

Oikeusministeriön hallinnonalan virastojen hallinnollisten asioiden asianhallintajärjestelmän hankinta- ja käyttöönottohanke (HILDA) on asetettu vuonna 2016. Hankkeen tavoitteena on, että hallinnonalan virastoissa siirrytään sähköiseen asianhallintaan ja sähköiseen arkistointiin myös hallinnollisten asioiden osalta. Vakuutus oikeuden on henkilöstöä osallistunut hankkeeseen liittyviin tilaisuuksiin.

Vakuutus oikeus on vuoden 2019 aikana osallistunut väestörekisterikeskuksen (nyk. digi- ja väestötietoviraston) julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden kehittämisohjelman JUDO-hankkeen tietosuoja koskeviin työpajoihin. Vakuutus oikeus on vastannut

tietosuoja koskeviin kyselyihin ja lausuntopyyntöihin, lausunut 1.1.2020 voimaan tulleeseen julkisen hallinnon tiedonhallinnan lakiin liittyvistä suosituksista ja asetuksista sekä osallistunut lain toimeenpanoon liittyviin koulutuksiin.

Vakuutus oikeudella on edustajat tuomarinkoulutuslautakunnassa sekä hallinto- ja erityistuomioistuinten koulutustyöryhmässä, joiden tehtävänä on suunnitella ja toteuttaa tuomioistuinten henkilökunnalle suunnattua koulutusta. Lisäksi vakuutus oikeudella on edustaja tuomioistuinten arkistotyöryhmässä. Työryhmän tehtävänä on muun muassa kehittää ja ylläpitää tuomioistuinten asiakirjahallintoa ja arkistointia.

Vuonna 2019 vakuutus oikeudessa käynnistettiin tulostavoitteen toteutumisen seurantaan liittyvä projekti, jonka tavoitteena on luoda järjestelmä, joka mahdollistaa vakuutus oikeuden vuosittaisen tulostavoitteen toteutumisen ja jossa tulostavoitteen saavuttamiseksi vaadittava työmäärä jakautuu mahdollisimman tasaisesti. Toinen merkittävä sisäinen kehittämisprojekti, joka käynnistettiin vuonna 2019 liittyy lainkäyttöhenkilökunnan kiertoon osastojen välillä. Projektin tavoitteena on luoda käytänteet lainkäyttöhenkilökunnan kierrosta osastojen välillä. Tavoitteena on luoda järjestelmä, jonka mukaan toimiessa varmistetaan sekä osastojen riittävä asiantuntemus että yksittäisen tuomarin tai esittelijän osalta mahdollisimman laaja kokemus vakuutus oikeuden toimivaltaan kuuluvista asioista.

VAKUUTUSOIKEUDEN VERKKOSIVUT ovat osoitteessa www.vakuutusoykeus.fi.

Vakuutusoykeuden toimitilat ovat Helsingissä Pasilassa. Verkkosivuilla on tarkemmat vakuutusoykeuden yhteystiedot.

Verkkosivuilla on tietoja vakuutusoykeuden toiminnasta, käsiteltävistä asioista ja henkilöstöstä. Muutoksenhakijalle on tietoa muun muassa asian käsittelyvaiheista, oykeudenkäyntikuluista ja suullisesta käsittelystä sekä sähköisestä asiointista. Lisäksi verkkosivuilla julkaistaan vakuutusoykeuden oykeustapauksia.

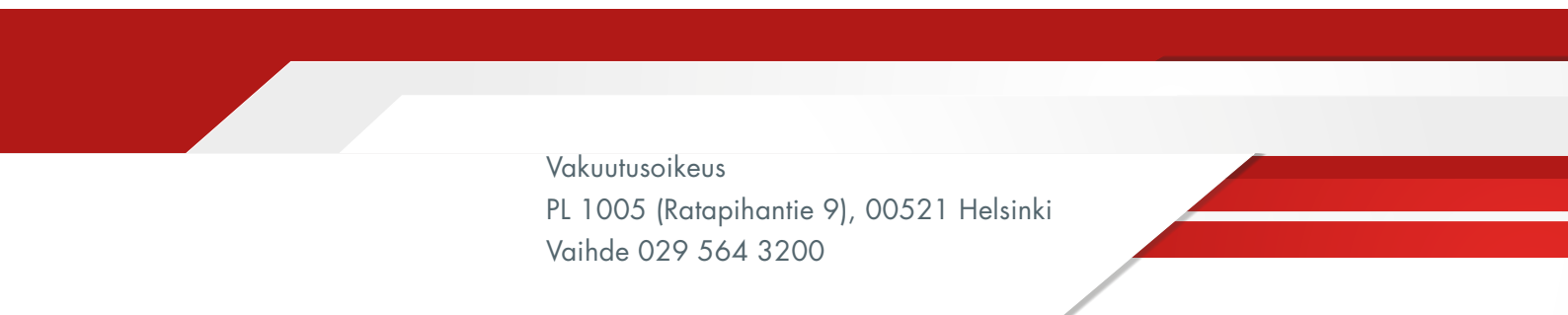
Vakuutusoykeus
PL 1005 (Ratapihantie 9)
00521 Helsinki

Vaihde 029 564 3200

Työtilasto 1.1.2019 – 31.12.2019

Asiaryhmä	Vireillä 1.1.2019	Saapuneet	Ratkaistut	Vireillä 31.12.2019	Keskim. käsit- telyaika (kk)
16 vuotta täyttäneen vammaistukiasiat	34	52	55	31	10,0
Ahvenanmaan maakunnanhallituksen eläkkeet	3		1	2	34,4
Alle 16-vuotiaan vammaistukiasiat	36	109	71	74	9,4
Asumistukiasiat	183	259	281	161	8,1
Elatustukiasiat	36	34	47	23	10,2
Eläkettä saavan hoitotukiasiat	96	108	140	64	9,6
Eläkkeensaajan asumistukiasiat	86	111	120	77	8,8
JuEL-kuntoutusasiat	1	5	3	3	4,3
Julkiset eläkeasiat	7		7		17,2
Julkisten alojen eläkeasiat	109	231	184	156	8,6
Julkisuusasiat	2	1	2	1	6,2
Kansaneläkeasiat	363	514	523	354	8,9
Kansaneläkekuntoutusasiat	34	125	94	65	5,2
Kuntien eläkeasiat	8	4	9	3	16,7
Lapsilisäasiat	36	54	48	42	8,3
Lasten kotihoidon tukiasiat	14	20	21	13	7,4
Liikennevakuutuskuntoutusasiat	53	97	85	65	9,6
Maatalousyritt. tapaturma-asiat	30	31	31	30	12,7
Maatalousyrittäjien eläkeasiat	29	38	45	22	9,0
Mata-kuntoutusasiat	1	1	1	1	18,7
MEL-kuntoutusasiat		1		1	
Merimieseläkeasiat	2	8	4	6	13,0
MYEL-kuntoutusasiat	1	4	2	3	7,2
Opintotukiasiat	110	154	160	104	9,8
Palkkaturva-asiat	23	53	39	37	11,6
Perustuloasiat		1	1		2,5
Pitkäaikaistyöttömien eläketukiasiat	2	1	3		5,8
Rajat ylittävät terveydenhuoltoasiat	1	4	1	4	3,4
Ratkaisupyyntö oikeusapupäätöksestä		6	1	5	0,6
Rikosvahinkoasiat	153	123	177	99	12,3
Sairausvakuutuslain mukaiset asiat	308	541	496	353	8,5
Sosiaaliturvan soveltamisasiat	24	33	32	25	9,3
Sotilasavustusasiat	3	7	4	6	5,3
Sotilasvamma-asiat	12	14	19	7	7,1
Takuueläkeasiat	11	11	15	7	9,0
Tapaturma-asiat	606	663	685	584	11,9
Tapaturmavakuutuskuntoutusasiat	50	78	95	33	7,9
TEL-kuntoutusasiat	8	32	21	19	7,1
Tuomioistuinmaksujen oikaisuasiat	3	17	12	8	2,9
Työeläkeasiat	811	667	724	754	9,8
Työttömyysturva-asiat	439	699	564	574	9,6
Täytöntöönpanon keskeytysasiat	8	20	26	2	3,8
Vammaisten tulkkaukspalvelut	2	3		5	
Viivästymisen hyvittämisasiat	11	32	34	9	7,6
Virkamatkavahinkoasiat	1	1	1	1	14,5
YEL-kuntoutusasiat	2	6	7	1	4,3
Yrittäjien eläkeasiat	99	85	115	69	10,0
Äitiysavustusasiat		1		1	
Yhteensä	3 851	5 059	5 006	3 904	9,6

Vakuutusoikeus
PL 1005 (Ratapihantie 9), 00521 Helsinki
Vaihde 029 564 3200

www.vakuutusoikeus.fi

